

Warszawa, 16 września 2022 r.

**Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

**Uczestnicy i Organizatorzy
uroczystego otwarcia wystawy
„Ramię krzep – Ojczyźnie służ”
135. rocznica powstania
Sokolstwa Polskiego w Ameryce**

Szanowni Państwo

serdecznie pozdrawiam wszystkich przybyłych na uroczyste otwarcie wystawy „Ramię krzep – Ojczyźnie służ” 135. rocznica powstania Sokolstwa Polskiego w Ameryce. Cieszę się, że w Muzeum Kazimierza Pułaskiego w Warce prezentowana będzie ekspozycja, dzięki której utrwalona zostanie pamięć o jednej z najstarszych polonijnych organizacji w Stanach Zjednoczonych.

Jestem przekonana, że bezcenny i unikatowy zbiór przedstawiający historię Amerykańskiego Związku Sokolstwa Polskiego nie tylko przybliżyć będzie szczegóły ponad stuletniej działalności tej organizacji, lecz także pozwoli zrozumieć postawy Polaków mieszkających w Stanach Zjednoczonych, dla których Polska była zawsze najważniejsza. Należy w tym miejscu podkreślić, że wiedza o wysiłku Polonii, która emigrując za ocean nigdy nie przestała myśleć o Ojczyźnie z pewnością zasługuje na upowszechnienie w naszym kraju.

Ruch sokolstwa wywodzący się z lwowskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, łączył sprawność i aktywność fizyczną z wychowaniem patriotycznym i formowaniem silnego charakteru. Przyczyniał się do rozszerzenia i umocnienia świadomości narodowej oraz dążeń niepodległościowych, także wśród Polonii amerykańskiej. Bez wątpienia jego działalność była jednym z ważnych źródeł tego wielkiego sukcesu, który przyniósł naszemu narodowi rok 1918. Również w następnych latach sokolstwo w Ameryce kontynuowało służbę Ojczyźnie, formując kolejne generacje w duchu najpiękniejszych wartości leżących u podstaw tej organizacji.

Gorąco dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania tej wyjątkowej wystawy, przybliżającej piękną kartę polonijnych dziejów, ważną dla naszej narodowej pamięci i tożsamości. Jestem przekonana, że prezentowana w Warce ekspozycja będzie dla wszystkich oglądających wyjątkowo cenną lekcją patriotyzmu i historii.

2. Pomocnik
Elżbieta Witek

**MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

prof. TOMASZ GRODZKI

Warszawa, 15 września 2022 r.

Pan
dr Karol Nawrocki
Prezes
Instytutu Pamięci Narodowej

Szanowny Panie Prezesie,
Szanowni Państwo,

serdecznie dziękuję za zaproszenie na otwarcie wystawy "Ramię krzep – Ojczyźnie służ" z okazji 135. rocznicy powstania Sokolstwa Polskiego w Ameryce. Ogromnie żałuję, że z powodu wcześniej podjętych zobowiązań nie mogę wraz z Państwem uczestniczyć w tym wyjątkowym wydarzeniu. Pragnę tą drogą na ręce Pana Prezesa przekazać moje wyrazy wdzięczności dla organizatorów wystawy za przypomnienie losów tej zasłużonej polonijnej organizacji i zapewnić, że dla Senatu RP, który już od czasów II Rzeczypospolitej przywiązuje szczególną wagę do utrzymywania więzi pomiędzy krajem a Polonią i Polakami zamieszkalymi za granicą, jest niezwykle ważne, by wieloletnie wysiłki Sokolstwa Polskiego w Ameryce ukierunkowane na podtrzymywanie polskości na obczyźnie, nie odeszły w zapomnienie.

Ruch sokoli odegrał szczególną rolę w życiu polskiej diaspory na tym kontynencie. Jego celem była nie tylko popularyzacja sportowego trybu życia, ale także krzewienie idei narodowych, rozbudzanie aspiracji niepodległościowych i przygotowywanie młodych Polaków do walki zbrojnej. Pamiętamy, że w okresie I wojny światowej tysiące sokolich żołnierzy i oficerów wstąpiło w szeregi tworzonej we Francji Armii Polskiej, na której czele stanął gen. Józef Haller, a w czasie II wojny światowej byli oni licznie obecni we wszystkich formacjach wojskowych armii Stanów Zjednoczonych. W latach powojennych polonijni działacze Sokolstwa postawili sobie za główny cel kultywowanie polskiej mowy i polskich tradycji oraz wszechstronny rozwój młodzieży. Te działania budzą nasz najwyższy szacunek i pokazują, jak mimo oddalenia można utrzymywać więź z Macierzą.

Fascynujące dzieje Sokolstwa Polskiego w Ameryce z pewnością zasługują na szerszy rozgłos i uznanie. Otwierana dziś wystawa niewątpliwie się do tego przyczyni. Wszystkim Państwu życzę wielu niezapomnianych wrażeń i patriotycznych wzruszeń, towarzyszących zwiedzaniu ekspozycji.

Z poważaniem,

Tomasz Grodzki

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Szanowny Panie Prezesie,

Szanowna Pani Dyrektor,

Zebrani Goście,

z wielką satysfakcją przyjąłem informację o wystawie poświęconej historii Sokolstwa Polskiego w Ameryce – organizacji założonej przez polskich emigrantów 135 lat temu, wciąż mało znanej w Polsce, a tak bardzo zasłużonej dla naszej Ojczyzny.

To przecież polskie sokolstwo nigdy nie opuściło Polaków w potrzebie, wspierając rodaków zarówno w pierwszej jak i drugiej wojnie światowej. Nauka języka polskiego, edukacja młodego pokolenia emigrantów, kultywowanie i przekazywanie z pokolenia na pokolenie polskich tradycji, pomoc rzeczowa, ale także wojskowa i finansowa – to nieoszacowane dobro. Wsparcie Armii Polskiej we Francji przez ochotników Sokolstwa z USA i Kanady pozwoliło formować nowe oddziały do walki z Niemcami. Te wybitne zasługi dla odradzającego się po latach niewoli kraju nie są powszechnie znane, szczególnie młodemu pokoleniu.

Dlatego tak cenny jest dar Związku Sokolstwa Polskiego z Pittsburga w USA, który trafił do Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w 2019 roku oraz inicjatywa przybliżenia go publiczności w Polsce. Opracowanie zbiorów przez historyków, udostępnienie zwiedzającym na organizowanej wystawie, edukacja wokół tego projektu przyczynią się z pewnością do lepszego poznania dziejów Sokolstwa Polskiego w Ameryce i ich działań na rzecz Polski.

Cieszy współpraca Instytutu Pamięci Narodowej z Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce – instytucją kultury współprowadzoną i współfinansowaną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, która od 55 lat przypomina publiczności o polskiej emigracji do USA.

Na ręce Pana Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej i Pani Dyrektora Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego składam serdeczne gratulacje i podziękowania wszystkim inicjatorom, autorom, realizatorom i organizatorom wystawy „Ramię krzep - Ojczyźnie służ” w 135. rocznicę powstania Sokolstwa Polskiego w Ameryce.

Niech ta wystawa dziś otwierana zainteresuje szerokie grono odbiorców, a piękne ideały służenia codziennymi czynami Ojczyźnie, które przyświecały wielu polskim emigrantom, zaczynając od Kazimierza Pułaskiego i Tadeusza Kościuszki, przez Ignacego Jana Paderewskiego, do Polskich Sokolów – będą wzorcem dla młodego pokolenia Polaków.

Piotr Glinicki

Wernisaż Wystawy

„Ramię krzep – Ojczyźnie służ”

135. rocznica powstania

Sokolstwa Polskiego w Ameryce

Muzeum im. K. Pułaskiego w Warce

Warszawa, 16 września 2022 r.

**WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER OBRONY NARODOWEJ**

Mariusz Błaszczak

Warszawa, 16 września 2022 r.

**DO UCZESTNIKÓW UROCZYSTEGO
OTWARCIA WYSTAWY „»RAMIĘ KRZEP
– OJCZYŹNIE SŁUŻ« 135. ROCZNICA
POWSTANIA SOKOLSTWA POLSKIEGO
W AMERYCE”**

Szanowni Państwo

Sokolstwo Polskie w Ameryce jest szczególnym ruchem społecznym, który od 135 lat łączy wspiane idee rozwoju kultury fizycznej oraz pielęgnowania narodowej tożsamości i patriotycznych postaw wśród naszej Polonii. Od początku swojej działalności Sokolstwo stawiało sobie za cel wsparcie wysiłków na rzecz wolności i suwerenności Polski. Tysiące członków tej organizacji zasiliło szeregi Błękitnej Armii generała Józefa Hallera, by walczyć o odzyskanie, a następnie utrzymanie niepodległości swojej Ojczyzny. Do dziś organizacja ta jest ważnym miejscem kultywowania polskich tradycji i krzewienia patriotyzmu wśród Polaków w Ameryce.

Gratuluje pomysłodawcom i organizatorom prezentowanej w Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce wystawy „»Ramię krzep – Ojczyźnie służ« 135. rocznica powstania Sokolstwa Polskiego w Ameryce” inicjatywy przybliżenia polskiej publiczności historii, zasług i ideałów przyświecających tej wyjątkowej polonijnej organizacji.

Wszystkim odwiedzającym warecką wystawę życzę niezapomnianych wrażeń i dziękuję za zainteresowanie tym szczególnym aspektem naszej historii, jakim jest działalność Sokolstwa Polskiego. Na przestrzeni dziesięcioleci tego typu organizacje polonijne umacniały więzi Polonii z Ojczyzną i walczyły o przetrwanie do szczególnego i silnego partnerstwa jakie łączy dziś Polskę i Stany Zjednoczone.

Z wyrazami szacunku

MINISTER EDUKACJI I NAUKI

Przemysław Czarnek

Warszawa, 16 września 2022 roku

**Pan
dr Karol Nawrocki
Prezes
Instytutu Pamięci Narodowej
Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu**

**Pani
Iwona Stefaniak
Dyrektor
Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego
w Warce**

Szanowni Panowie Prezesowie, Pani Dyrektor, Szanowni Państwo,

dziękuję za zaproszenie do udziału w uroczystym otwarciu wystawy „»Ramię krzep – Ojczyźnie służ« 135. rocznica powstania Sokolstwa Polskiego w Ameryce”. Niestety, na osobiste spotkanie z Państwem nie pozwalają mi podjęte wcześniej zobowiązania.

To niezwykle ważne, że Dyrektorzy Instytutu Pamięci Narodowej oraz Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce postanowili uczcić jubileusz istnienia ruchu sokolego w Ameryce, a także przybliżyć uczestnikom ekspozycji jego bogate dzieje. Pragnę wyrazić ogromne uznanie dla Państwa inicjatywy. Trudno bowiem przecenić znaczenie Sokolstwa działającego w USA już od 2. poł. XIX wieku. Wkład, jaki organizacja ta wniosła w odzyskanie przez Rzeczpospolitą niepodległości, jak również rola, którą odegrała i odgrywa w jednoczeniu polskiej diaspory zasługują na przyznanie im należnego miejsca w narodowej historii. Głęboko wierzę, że wartości, jakie kultywuje Sokolstwo Polskie w Ameryce – przede wszystkim patriotyzm, braterstwo, sprawność fizyczną – będą przyświecały kolejnym pokoleniom członków Ruchu. Wszak, jak głosiły hasła pierwszych statutów, „wszyscy druhowie to dzieci jednej Matki Polki”.

Dziękując Organizatorom za trud organizacji tego szlachetnego przedsięwzięcia, pozdrawiam wszystkich jego uczestników. Życzę Państwu satysfakcji z podejmowanych działań, wielu sukcesów oraz wszelkiej pomyślności.

Z wyrazami głębokiego szacunku

**MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO**
ul. Jagiellońska 26, 03-719 Warszawa

Warszawa, 16 września 2022 roku

Pan dr Karol Nawrocki
Prezes Instytutu Pamięci Narodowej

Szanowny Panie Prezesie, Szanowni Państwo,

serdecznie dziękuję za zaproszenie na uroczyste otwarcie wystawy „Ramię krzep - Ojczyźnie służ”, zorganizowanej w Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce.

Gratuluje Państwu pokazanie historii Sokolstwa Polskiego w Ameryce, podkreślenie znaczenia Polonii Amerykańskiej i jej wkładu w dążenia niepodległościowe Polski. Okazją do tego jest 135 rocznica powstania tej organizacji, związanej z Towarzystwem Gimnastycznym „Sokół”. Wystawa obejmuje swoją tematyką okres od końca XIX wieku do początku XXI. Szczególną uwagę zwracają dwa wątki. Pierwszy dotyczy wkładu amerykańskiego sokolstwa w odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 roku. Drugi opowiada o udziale Polonii amerykańskiej w zwycięskiej wojnie z bolszewikami. W sposób przystępny pokazane są także założenia ideowe organizacji, które łączą rozwój moralny i kształtowanie świadomości narodowej ze sprawnością fizyczną.

Realizowany przez Państwa projekt Archiwum Pełne Pamięci to wielki zbiór sztandarów, mundurów, plakatów, świadectw, cytacji, zdjęć i korespondencji oraz odznaczeń z początku XX wieku. Cieszę się, że Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce, może gościć wystawę tak ważną dla historii Polski i Polonii Amerykańskiej. Dziękuję Państwu za zgromadzenie i udostępnienie publiczności 400 eksponatów i oryginalnych dokumentów z historii Sokolstwa Polskiego w Ameryce.

Jestem dumny z faktu, że mazowieckie Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warce odgrywa tak ważną rolę w działalności wystawienniczej Instytutu Pamięci Narodowej. Dziękuję wszystkim Państwu, którzy przyczynili się do zorganizowania wystawy, za wysiłek w jej przygotowanie.

Z wyrazami szacunku